

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/4/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114232308
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2114232308.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: C. E., nar. XX.XX.XXXX, C. X, F., zast. JUDr. H. R., nar. XX.XX.XXXX, J. W. XX, F., proti žalovanej: H. M., nar. XX.XX.XXXX, C. X, F., zast. PROSMAN A PAVLOVIČ advokátska kancelária, s.r.o., Hlavná 31, Trnava, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 18C/306/2014-92 zo dňa 19.09.2016, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaná má voči žalobcovi **p r á v o** na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie prvým odsekom výroku žalobu zamietol a druhým odsekom výroku žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnej výške.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 628 ods. 1 a 2, § 630 Občianskeho zákonníka, vecne odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že strany sporu uzatvorili písomnú darovaciu zmluvu dňa 09.08.2004, ktorou žalobca daroval žalovanej byt č. XX na X. nadzemnom podlaží bytového domu v F. na ulici C. X, čo nebolo medzi stranami sporné. Žalovaná je vedená na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, odbor katastrálny ako výlučná vlastníčka tohto bytu. Žalobca tvrdil, že žalovaná sa od roku 2014 správa k žalobcovi verbálne surovo, uráža ho, ponižuje, vyhráža sa mu fyzickými útokmi a žalobca sa domnieva, že ide o hrubé a sústavné porušovanie dobrých mravov značnej intenzity. Predložil súdu zoznam vulgárnych výrazov, ktorými ho označovala žalovaná. Žalovaná podala na súd žalobu o vypratanie bytu žalobcom, v decembri roku 2015 tam vymenila zámok. Žalovaná uviedla, že v čase darovania predmetného bytu bol žalobca bez financií, ona mu pomohla, vyplatila za neho dlh na byte i na výživnom, nevedela o tom, že je tretíkrát rozvedený, ani o príčinách rozvodu jeho manželstiev. Vzťahy medzi stranami sa narušili prvýkrát v roku 2009, keď si žalobca našiel priateľku, žalovaná sa o tom dozvedela, i o jeho predchádzajúcich vzťahoch, dostala prvú facku, žalobca jej nadával v zúrivosti, mával návaly hnevu. Žalovaná mu odpustila, no neskôr keď mala zdravotné problémy ju žalobca urážal alebo ignoroval, spolužitie s ním sa stalo neznesiteľným a v decembri 2015 ho vystaňovala z bytu. Žalovaná sa lieči ambulantne u psychiatra na úzkosť, čo nemá vplyv na jej spôsobilosť samostatne konať. Syn žalovanej si nevšimol žiadne nehody medzi žalobcom a žalovanou počas ich vzťahu. Na spoločnej dovolenke v Bulharsku 2014, ktorú platila celú žalovaná, sa dozvedel o milenke žalobcu a bol prekvapený, lebo si myslel, že žalobca má dobrý vzťah s jeho mamou. Potom žalobca chodieval do bytu žalovanej už iba sporadicky, kým žalovaná nevymenila zámok, čo žalobca oznámil na polícii. Žalobcovu agresívne správanie bolo potvrdené i v jeho rozvodovom konaní s treťou manželkou, ktorú fyzicky napádal. Tiež bolo preukázané, že mal mimomanželskú známosť.

Súd pri posudzovaní správania obdarovanej majúcej hrubo porušovať dobré mravy vychádzal z princípu vzájomnosti a hodnotil aj správanie sa darcu. Zistil pritom, že tento sám sa správal k žalovanej v rozpore s dobrými mravmi, keď ju urážal, vyfackal, podvádzať s inými ženami a práve toto jeho správanie sa bolo príčinou nevhodných reakcií obdarovanej voči nemu, keď ho označila vulgárnymi výrazmi a urážkami. Výmena zámku na byte a vysťahovanie vecí žalobcu z neho boli tiež dôsledkom jeho nevhodných prejavov voči žalovanej, keď jej nepomohol počas choroby, do bytu chodieval sporadicky a odišiel za milenkou. Súd mal za to, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vrátenie daru, lebo obdarovaná sa nesprávala voči darcovi spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy a v konaní nebolo preukázané ani to, že by došlo k jednostrannému právnomu úkonu darcu voči obdarovanej s výzvou na vrátenie daru, preto žalobu o určenie vlastníckeho práva žalobcu k darovanému bytu ako nedôvodnú zamietol. Vzhľadom na úplný úspech žalovanej v spore súd rozhodol, že má nárok na náhradu trov konania voči protistrane v plnej výške, o ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorým navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alebo ho zmeniť a jeho žalobe vyhovieť. Odvolateľ nesúhlasí s právnym názorom okresného súdu, pretože závery o jeho správaní sa k obdarovanej v rozpore s dobrými mravmi, keď ju mal urážať, fackovať a podvádzať s inými ženami, vôbec neboli dokazované a tobôž preukázané. Ani konštatovanie, že v čase keď mala žalovaná zdravotné problémy, mal ju urážať a ich spolužitie malo byť neznesiteľné, nie je pravdou, pretože práve v tomto období bol jej oporou, s plnou starostlivosťou o ňu. Prvostupňový súd voči žalobcovi urobil závery bez dokazovania vo vzťahu k obdarovanej, vychádzal len z pripojeného rozvodového rozsudku, a to vo vzťahu k inej osobe. Ich vzťah a spoločná domácnosť s obdarovanou žalobcu nenútili k jednostrannému právnomu úkonu darcu voči obdarovanej s výzvou na vrátenie daru, pretože bolo všetko v poriadku, a až na súdny podnet zo strany obdarovanej o vypratání žalobcu z bytu bol nútený podať návrh na súd v tomto konaní. Odvolateľ namieta procesný postup konajúceho súdu, že po pridelení tejto veci inému sudcovi po začatí konania ho súd nevypočul. Na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol, predložil potvrdenie, že je služobne v zahraničí, avšak súd rozhodol bez jeho výsluchu. Konajúci súd nedostatočne zistil materiálnu pravdu a nevykonal dôkazy, na ktoré sa v napadnutom rozhodnutí opiera, resp. nesprávne celý priebeh ich vzťahu so žalovanou vyhodnotil, ani žalobcu nevypočul vo veci po predložení písomností zo strany žalovanej doručených pred pojednávaním, na ktorom rozhodol a žalobca mal odňatú možnosť brániť sa a ich vyvrátiť.

4. Žalovaná odvolanie nepodala, k doručenému odvolaniu žalobcu sa vyjadrila prostredníctvom právneho zástupcu, navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, uplatniac si náhradu trov odvolacieho konania. Napadnuté rozhodnutie považuje za správne, spravodlivé, riadne a náležité odôvodnené. Žalovaná mala záujem o uzatvorenie sobášu so žalobcom a v žiadnom smere nepodmieňovala sobáš uzatvorením darovacej zmluvy, bol to žalobca, ktorý jej navrhol uzatvorenie darovacej zmluvy, bola to ona, ktorá dlhé obdobia pomáhala žalobcovi a dlhé obdobie panoval medzi nimi v celku harmonický vzťah. Pre správanie sa žalobcu bola nútená pristúpiť k tomu, aby ho v prvom rade požiadala o opustenie domácnosti a bytu, následne ho k tomu písomne prostredníctvom právneho zástupcu vyzvala, a až následne podnikla právne kroky - ktoré ako vlastníčka bola a je oprávnená vykonávať. V žiadnom prípade nedala ani príčinu a už vôbec sa nedopustila takého konania, ktoré označoval žalobca ako dôvody, pre ktoré sa domáhal vrátenia daru. Podľa názoru žalovanej nebola uskutočnená riadna výzva na vrátenie daru, čo je jednou z dvoch podmienok (popri splnení podmienky hrubého porušenia dobrých mravov), k tomu aby bolo možné vôbec uvažovať o vrátení daru. Darcovi vzniká právo domáhať sa vrátenia daru, len ak sa obdarovaný správa k nemu alebo k členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Splnenie týchto podmienok žalobca v konaní nepreukázal. Žalobca v konaní neuniesol bremeno tvrdenia a s tým spojené dôkazné bremeno. Nepriaznivé procesné dôsledky (neúspech v spore) postihujú v sporovom konaní toho, kto neuniesol dôkazné bremeno (neoznačil potrebné dôkazy alebo uvedenými dôkazmi nebolo jeho tvrdenie dokázané). Žalobca už pri podaní žaloby bol zastúpený právnym zástupcom advokátom a totožný právny zástupca bol jeho zástupcom počas celého súdneho konania pred súdom prvej inštancie, vrátane zastupovania na ostatnom súdnom pojednávaní, na ktorom bol aj vyhlásený napadnutý rozsudok, naopak výzvu na vrátenie daru uskutočnil v mene žalobcu predchádzajúci právny zástupca, v tomto smere už žalovaná poukázala na to, že uvedená výzva je neurčitá a teda neplatná, a nemôže tak spôsobovať také právny účinky, ako predpokladaná hmotné právo. Všetky listiny, ktoré boli zo strany žalovanej predložené súdu, boli doručené žalobcovi alebo jeho zástupcovi, pričom vždy mal žalobca možnosť sa k nim vyjadriť, a súd vykonal oboznamovanie sa s ich obsahom, listiny predložené na pojednávaní konanom dňa 01.08.2016

boli zástupcovi žalobcu rovnako po pojednávaní (ktoré bolo odročené bez prejednaní vecí samej pre neúčast' žalobcu a jeho právneho zástupcu) doručované a mal možnosť sa k nim vyjadriť, pričom toto právo nevyužil, žalobca bol na ostatnom súdnom pojednávaní (dňa 19.09.2016) priamo jeho zástupcom ospravedlnený, zástupca nežiadal o jeho vypočutie, súhlasil s prejednaním vecí, žalobca na ostatnom pojednávaní predložil dokonca návrhy na doplnenie dokazovania (vykonanie dôkazu obhliadkou vecí), ktorý dôkaz bol aj vykonaný, na ostatnom pojednávaní konajúci sudca oboznámil prítomné strany s doposiaľ vykonaným dokazovaním, vyzval strany na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania a následne vyhlásil uznesenie o skončení dokazovania (nakoľko neboli - a to ani zo strany zástupcu žalobcu predložené žiadne návrhy). Žalovaná zároveň poukazuje na ustanovenie § 196 C.s.p., v zmysle ktorého na návrh súd môže vypočuť strany sporu. Na ostatnom pojednávaní takýto návrh zástupca žalobcu nepredložil, a preto jeho tvrdenie o odňatí možnosti konať pred súdom nie je správne. V prípade, že vec prejedná a rozhodne sudca určený rozvrhom práce, nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu. V prípade ak nastanú okolnosti odôvodňujúce zmenu rozvrhu práce a k presunu pridelených vecí na iného sudcu (senát), aj sudca (senát), ktorému boli následne pridelené, treba takisto považovať za zákonného sudcu (senát). Napokon aj Ústavný súd SR pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na funkciu sudcu a ktorý bol určený na prejednanie a rozhodnutie vecí v súlade s rozvrhom práce (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, II. ÚS 15/96, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 161/08, IV. ÚS 191/08). Zmenou rozvrhu práce a pridelením vecí inému sudcovi v tomto konaní nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v rovine odňatia možnosti konať pred súdom, a to napokon aj z dôvodu, že na ostatnom pojednávaní bol prítomný zástupca žalobcu. Zároveň treba uviesť, že žalobca a jeho zástupca túto skutočnosť nenamietol ani počas konania, už potom, ako došlo k prideleniu vecí na konanie novej sudkyňi, a túto okolnosť nenamietol ani na ostatnom pojednávaní. Žalovaná má za to, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a nemohol rozhodnúť inak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozsudku.

5. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 C.s.p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

8. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi, ktorý vo svojom odvolaní neuvádza žiadne nové podstatné skutkové či právne argumenty než tie, ktoré uviedol už pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi náležite vysporiadal.

9. Keďže súd prvej inštancie napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie a

odvolací súd s týmto odôvodnením súd v plnej miere stotožňuje, k veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

10. Odvolací súd v zmysle § 385 ods. 1 CSP nepovažoval za potrebné a účelné nariadiť vo veci pojednávanie, nakoľko vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovať či doplniť dokazovanie, pričom predmetom odvolacieho prieskumu bolo právne posúdenie otázok, ku ktorým sa všetky sporové strany už vyčerpávajúco a dostatočne vyjadrili. Nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem.

11. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia s poukazom na odvolacie dôvody sa žiada dodať iba nasledovné:

12. Z obsahu spisu a z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že žalobou doručenou súdu dňa 17.12.2014 sa žalobca spočiatku domáhal uloženia povinnosti žalovanej „vydať“ žalobcovi nehnuteľnosť a po pripustení zmeny petitu žaloby (uznesením súdu prvej inštancie z 09.03.2016 č.k. 18C/306/2014-62, právoplatným 06.04.2016) sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX Okresného úradu Trnava, odbor katastrálny, nachádzajúcich sa v katastrálnom území F., obec F., okres Trnava, a to bytu č. XX, na X. podlaží, v bytovke blok E na parc. č. 8399/117, súp. č. XXXX, postavenej na pozemku registra „C“ KN s parcelným číslom 8399/117, spolu so spoluvlastníckym podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu v podiele 5469/170140. Žalobca tvrdil, že žalovanej daroval predmetnú nehnuteľnosť darovacou zmluvou z 09.08.2004 a vklad vlastníckeho práva bol povolený 16.11.2004, čím sa stala žalovaná výlučnou vlastníčkou bytu i spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu, v ktorom sa byt nachádza. Darovanie bytu malo byť podmienkou žalovanej na uzavretie manželstva so žalobcom. V roku 2010 malo dôjsť na notárskom úrade JUDr. Anny Novákovej v Trnave k spísaniu záznamu o práve doživotného užívania bytu žalobcom, ktoré dala spísať žalovaná. Žalobca uviedol, že so žalovanou vedú spoločnú domácnosť v predmetnom byte, žalobca sa podieľal na úhradách spojených s chodom domácnosti, spoločne byt zveľaďovali. V lete roku 2014 boli strany sporu spoločne aj so synom žalobkyne v Bulharsku na dovolenke. Potom sa začali vzťahy medzi stranami narušovať nenávisťným a vulgárnym chovaním žalovanej voči žalobcovi, ktoré podľa žalobcu vyplývalo z depresívnych stavov a vnútorného napätia žalovanej. Žalovaná sa chová k žalobcovi verbálne surovo, ponižuje ho, vyhráňa sa mu fyzickými útokmi. Žalobca sa domnieva, že ide o hrubé a sústavné porušovanie dobrých mravov značnej intenzity. Vyvrcholením zloby bolo podanie návrhu na súd žalovanou na vydanie rozkazu na plnenie, a to vypratanie bytu žalobcom, ktorý súd aj vydal. Konanie je vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 24C/72/2014 a nie je doposiaľ právoplatne skončené. Na preukázanie tvrdení označil žalobca dôkazy, a to LV č. XXXX, fotografie z dovoleník a deložovania osobných vecí žalobcu z bytu do pivnice, potvrdenie OO PZ a darovaciu zmluvu z 09.08.2004. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe namietala, že by podmieňovala uzatvorenie darovacej zmluvy uzavretím manželstva so žalobcom, ku ktorému ani nikdy nedošlo. Tvrdila, že žalobca bol iniciátorom uzatvorenia darovacej zmluvy, ktoré darovanie nebolo ničím podmienené. Prvé nezhody medzi stranami nastali okolo roku 2006, dokedy žalovaná pripúšťa so žalobcom „spolužitie ako druh a družka“. Žalobca pred ňou zatajil predchádzajúce tri manželstvá a existujúcu vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom v období rokov 2004 až 2006. Nikdy sa nedohodli na tom, že žalovaná bude poskytovať žalobcovi bývanie v predmetnom byte, k darovacej zmluve nebolo zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve žalobcu byt užívať. K tvrdeniam žalobcu o hrubom správaní sa voči jeho osobe uviedla, že ide len o vymyslené, vykonštruované, absurdné a ničím nepodložené výroky, ktoré nepreukázal žiadnymi dôkazmi, k žalobcovi sa nikdy nesprávala spôsobom (hrubo) porušujúcim dobré mravy; naopak žalobca sa správa voči nej neprimerane, nevďačne a ponižujúco. Žalobu žiadala v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietnuť.

13. Ako to vyplýva z konštantnej judikatúry, ktorú zohľadnil aj súd prvej inštancie, predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru v zmysle súdom prvej inštancie správne aplikovaného § 630 Občianskeho zákonníka, je také správanie sa obdarovaného k darcovi alebo členom jeho rodiny, ktoré hrubo porušuje dobré mravy. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu teda nie je akékoľvek správanie sa obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity, alebo o porušovanie sústavné, alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo iným osobám, ktoré patria k členom rodiny darcu, ktorá povinnosť vyplýva buď z právnych noriem, alebo zo zmluvného vzťahu. Pri posudzovaní, či určité

konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, pritom treba vychádzať z princípu vzájomnosti, t.j. treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. Ťažko totiž považovať správanie sa jedného účastníka zmluvného vzťahu k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie sám vyvoláva a vyprovokúva. V takom prípade možno len všeobecne konštatovať, že ide o spôsob spoločensky nežiaducej vzájomnej komunikácie. Výnimkou by pritom bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu.

14. Podľa odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 1997, sp. zn. 3 Cdo 191/1996 z ustanovenia § 630 Obč. zákonníka vyplýva, že k zániku darovacieho vzťahu podľa cit. ustanovenia dochádza na základe dvoch po sebe nasledujúcich právnych skutočnostiach: a) hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a b) jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému. Dobré mravy (boni mores) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania. Posúdenie konkrétneho obsahu pojmu dobré mravy patrí vždy od prípadu k prípadu sudcovi. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo iným osobám, ktorá povinnosť vyplýva buď z právnych noriem (napr. § 18 a nasl., § 30 a nasl. Zákona o rodine) alebo zo zmluvného vzťahu (lex contractus), pričom tieto osoby patria k členom rodiny darcu.

15. Podľa odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR z 24.11.1994, sp. zn. 3 Cdo 130/1994 negatívne správanie sa obdarovaného k darcovi, alebo jeho rodine, ktoré treba posudzovať ako správanie sa v rozpore s dobrými mravmi sa musí prejavovať objektívne. Právne vzťahy založené prevodom vlastníctva darovacou zmluvou zakladajú právny stav, ktorý má právnu istotu, požíva právnu ochranu s tým, že záväznosť z toho vyplývajúcu zmluvné strany na seba zobrali samy a dobrovoľne. K narušeniu tohto stavu už nemôže dôjsť zo svojvôle darcu. Účastníci zmluvy formou vecného bremena viazaného na osobu (darcov) dohodli pre darcov určité práva a pre obdarovaného povinnosti, obmedzujúceho jeho vlastníckej právo. Tento jeho záväzok je povinný v celom rozsahu plniť. Do akej miery darcovia svoje práva využívajú, v akom rozsahu budú využívať dohodnuté "právo doživotného bývania v rodinnom domčeku v ich izbe, užívania príslušenstva domu a celej záhrady" závisí od nich. Ich práva však nie sú vlastnícke, preto pri užívaní nehnuteľnosti nemôžu svoje práva zneužívať nad rozsah svojich oprávnení a nemôžu si počínať ako vlastníci. Je nad rámec ich oprávnení zasahovať do vlastníctva obdarovaného, napr. odstraňovať stromy bez jeho súhlasu apod. Zachovanie dobrých vzťahov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Ťažko považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním priam provokuje. V takom prípade len všeobecne možno konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie.

16. Podľa odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997, sp. zn. 2 Cdo 5/1997 z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba pritom vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiadúcu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Výnimkou by

bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu.

17. S poukazom na vyššie uvedené i odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom dospel k záveru, že v danej veci nebolo preukázané naplnenie základnej zákonnej podmienky umožňujúcej darcovi domáhať sa vrátenia daru od obdarovaného podľa hypotézy § 630 Občianskeho zákonníka, a to také správanie sa obdarovanej - žalovanej voči žalobcovi - darcovi, ktorým by došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov. V tomto smere zaťažovalo žalobcu bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno na preukázanie takých rozhodujúcich skutočností, ktoré by umožňovali prijať záver o správaní sa obdarovanej v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

18. Ustanovenie § 132 ods. 1 CSP zakotvuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na sporových stranách. Strana, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i tú stranu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany sporu. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť sporovej strany za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu nepriaznivé rozhodnutie.

19. Hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 C.s.p. je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

20. Súd prvej inštancie túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie.

21. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých sa súd zaoberal dôkaznou povinnosťou ešte za účinnosti OSP, keď skonštatoval, že Občiansky súdny poriadok ukladal účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011).

22. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom súd skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej

právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občiansky súdny poriadok). Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010).

23. Rovnako treba vychádzať aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 13/2009, v ktorom sa súd zaoberal otázkou tzv. negatívnej dôkaznej teórie, ktorú treba rešpektovať pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho ktorého účastníka. Ide o pravidlo, že neexistencia (niečoho)majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Od nikoho nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Napríklad od žalobcu nemožno požadovať, aby preukazoval, že mu žalovaný ešte nevrátil požičané peniaze, je na žalovanom, aby tvrdil a preukazoval, že pôžičku už vrátil. Žalobca tým, že poprel pravosť predloženej listiny v podstate tvrdil, že ju nikdy nevystavil, teda tvrdil jej neexistenciu, pričom preukázanie reálnej neexistencie listiny nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, lebo podľa uvedenej teórie sa neexistencia určitej právnej skutočnosti majúca trvajúci charakter zásadne nepreukazuje. Ak vystaviteľ popiera pravosť súkromnej listiny, leží dôkazné bremeno ohľadne pravosti listiny na tom účastníkovi, ktorý zo skutočností v listine uvedených vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky.

24. Vychádzajúc z vyššie uvedených zásad je potrebné konštatovať, že žalobca nepredložil a ani neoznačil žiaden taký relevantný dôkaz, z ktorého by vyplývalo ním tvrdené správanie sa žalovanej v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Za takéto správanie totiž nemožno považovať to, že žalovaná sa rozhodla ukončiť vzájomné spoluzitie so žalobcom, že ho vyzvala na opustenie bytu, vypratala mu veci do pivnice, odhlásila mu trvalý pobyt, podala na súd žalobu na vypratanie bytu, zohľadniac pritom najmä vzájomnosť vzťahov medzi stranami, keď vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že vyššie uvedené konanie žalovanej bolo reakciou na konanie žalobcu.

25. K ďalším odvolacím námietkam je potrebné uviesť, tak ako správne argumentovala žalovaná, že žalobca už pri podaní žaloby bol zastúpený právnym zástupcom advokátom a totožný právny zástupca bol jeho zástupcom počas celého súdneho konania pred súdom prvej inštancie, vrátane zastupovania na ostatnom súdnom pojednávaní, na ktorom bol aj vyhlásený napadnutý rozsudok. Všetky listiny, ktoré boli zo strany žalovanej predložené súdu, boli doručené žalovanému alebo jeho zástupcovi, pričom vždy mal žalobca možnosť sa k nim vyjadriť, a súd vykonal oboznamovanie sa s ich obsahom, listiny predložené na pojednávaní konanom dňa 01.08.2016 boli zástupcovi žalobcu rovnako po pojednávaní (ktoré bolo odročené bez prejednávania veci samej pre neúčast' žalobcu a jeho právneho zástupcu) doručované a mal možnosť sa k nim vyjadriť, pričom toto právo nevyužil, žalobca bol na ostatnom súdnom pojednávaní (dňa 19.09.2016) priamo jeho zástupcom ospravedlnený, zástupca nežiadal o jeho vypočutie, súhlasil s prejednaním veci v neprítomnosti žalobcu, žalobca na ostatnom pojednávaní predložil dokonca návrhy na doplnenie dokazovania (vykonanie dôkazu obhliadkou veci), ktorý dôkaz bol aj vykonaný, na ostatnom pojednávaní konajúci sudca oboznámil prítomné strany s doposiaľ vykonaným dokazovaním, vyzval strany na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania a následne vyhlásil uznesenie o skončení dokazovania (nakolko neboli - a to ani zo strany zástupcu žalobcu predložené žiadne návrhy). Odvolací súd zároveň poukazuje na ustanovenie § 196 C.s.p., v zmysle ktorého na návrh súd môže vypočuť strany sporu. Na ostatnom pojednávaní takýto návrh zástupca žalobcu nepredložil, a preto jeho tvrdenie o odňatí možnosti konať pred súdom nie je správne.

26. K námietke pridelenia veci novej sudkyňi, odvolací súd v zhode s vecne správnou argumentáciou žalovanej uvádza, že v prípade, že vec prejedná a rozhodne sudca určený rozvrhom práce, nedošlo k

porušení práva na zákonného sudcu. V prípade ak nastanú okolnosti odôvodňujúce zmenu rozvrhu práce a k presunu pridelených vecí na iného sudcu (senát), aj sudca (senát), ktorému boli následne pridelené, treba takisto považovať za zákonného sudcu (senát). Napokon aj Ústavný súd SR pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na funkciu sudcu a ktorý bol určený na prejednanie a rozhodnutie vecí v súlade s rozvrhom práce (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, II. ÚS 15/96, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 161/08, IV. ÚS 191/08). Zmenou rozvrhu práce a pridelením vecí inému sudcovi v tomto konaní nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v rovine odňatia možnosti konať pred súdom, a to napokon aj z dôvodu, že na ostatnom pojednávaní bol prítomný zástupca žalobcu. Zároveň treba uviesť, že žalobca a jeho zástupca túto skutočnosť nenamietol ani počas konania, už potom, ako došlo k prideleniu vecí na konanie novej sudkyňi, a túto okolnosť nenamietol ani na ostatnom pojednávaní.

27. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán sporu (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalobcu odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

28. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní žalobcu, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie jeho práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

29. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, vrátane vecne správneho výroku o náhrade trov konania, v súlade s ust. § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

30. Žalovaná má voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 396 ods. 1 C.s.p. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalovaná bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná a žalobca bol v odvolacom konaní v celom rozsahu neúspešný a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali úspešnej žalovanej výnimočne náhradu trov konania nepriznať (§ 257 C.s.p.). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 C.s.p. súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).